

– Nálam nélkül nincs kenyere a királynak se! – mondotta a gazdatiszt.

– Nálam nélkül meg neked se! – vágta rá a pap. – Nem az én kezemből száll-e a vetéssre az áldás, az Ég áldása?

– S ha én nem örlöm meg? – nevetett a gőzmolnár.

– Hát a pecsenyét ki adja a kenyerekhez? – durrant rájuk a fővadász.

– De megehetitek-e, ha betegek vagytok? – mosolygott az orvos.

A gazdatiszt ebédlőjében vetélkedtek így, vacsora után. A kastély urát, a főherceget várták azokban a napokban, s készültek a fogadására.

Egy fiatal rendőrtiszt is ült az asztalnál, polgári ruhában. A fővárosból küldték oda, hogy a levegő minden tekintetben tiszta legyen, mikorra a főherceg odaérkezik. Hát az a rendőrtiszt is megszólalt:

– Ezt a kérdést végig lehet vinni a főhercegtől az utcaseprőig: nem találunk olyan embert, aki azt mondaná, hogy az ő foglalkozása...

– Nohát, rendőr azért nem lennék – csóválta a fejét a gazdaszt.

– Mért?

– Mért? Hát azért. Csupa nyugtalanság az élete.

A rendőrtiszt mosolygott:

– Itt a fővadász úr: tessék megkérdezni tőle, mint vélekedik a nyugtalanságról? Én is vadász vagyok: rókavadász, farkasvadász. És bármennyire megértem is a fővadász úr foglalkozásának a szépségeit, nem cserélnék vele. És senkivel. Mert akárki mit mond, hogy az ő mestersége milyen fontos, hasznos, érdekes, a rendőré valamennyiénél fontosabb! Hasznosabb! Érdekesebb!

– Hohó! – hörkent rá mind a társaság.

– Hát jó: engedek belőle. A fontosságot, hasznosságot nem tartom feljebb, de azt csak megengedik...

– Azt se engedjük!

S nevettek.

– Bizonyítani tudom: érdekesebb minden más foglalkozásnál! Bizonyítani tudom! Mert én a rendőri munkámban az is vagyok olykor, ami a kasznár úr, az is, ami a főmolnár úr, az is, ami a főtisztelendő úr, orvos úr, minden úr! Minden foglalkozású vagyok. Vagyok, ha kell: úr. Vagyok, ha kell: paraszt. Báró, kocsis, iparos, napszámos, egészséges, beteg. Minden vagyok, minden. Ahogy az ügyek fordulnak. Mindenki másnak a mestersége munka. Az enyém: játék. Igaz, hogy néha vasra,

vére. Néha csak nevetségre. De játék és játék! Mint a színészé. A különbség csak az, hogy amíg én játszom, velem is játszik a sors: bicskával, ököllel, revolverrel. Néha azonban csak fálnak ugrasztással. Sose tudom, mit hoz a holnap – de mindig érdeklődéssel várom. Mink ezerszer annyit élünk, mint más emberfia, mert mivelünk sokszor egy héten több történik, mint más szerszámú emberrel teljes életében. Egy héten...!

A pap fölemelte a szemöldökét:

– Hát például a múlt héten? Mi történt a múlt héten? Ha már minden héten több történik, mint mivelünk.

A rendőrtiszt az állát simogatta:

– A múlt héten? Mi is történt a múlt héten...? Családi szaporodás... Nem érdekes... Lent jártam az Adrián... Elfogtam egy szökevényt. Mindennapos ügy. Ámbár talán önöknek éppen az ilyen érdekes. Mert kissé komikus... Már hogy én voltam komikus benne. No, restellem is elmondani: nincs mit dicsekednem vele. De elmondom, a főtiteltelendő úr kedvéért mondom el, mivelhogy egy miatyánk is foglalkoztatott. Rendőrileg, persze. No, elmondom. Csak valahogy az újságba ne kerüljön – azt mégis röstelleném.

Hát a múlt hét...

Tudják az urak, hogy utcai zavargások voltak Pesten, hitvány kis politikai lázongások. Mégis hát nehéz napok nekünk.

Vasárnap este is be kellett mennem a hivatalomba.

Igen kelletlenül mentem be pedig: a gólyát vártuk otthon, az első gólyát. Kilenc hónapos házasságunk.

De a kötelesség mindennek élje való.

Megbízta az Oktogon téri postást, hogy telefonáljon valamelyik kávéházból, amit majd a cselédem mond neki.

Hát úgy is történt.

Ülünk négyen a lámpások előtt a hivatalszobában. Unatkozunk, újságot olvasunk. Hallgatjuk a telefonértesítéseket: *A Rákóczi útján kis csoport. Szétozslattuk... Az Opera előtt csendes... A Városligetben a Tiroli nőnél még sokadoznak...*

Kilenczor végre nekem is telefonál a rendőr:

– A naccságától izenik...

– No, mit!?

– Hogy fiú lett. Szép, egészséges.

Ugrottam örömben.

– Fiam van! Ifjabb Imrefi Dezső megérkezett!

A társaim gratulálnak.

– Pezsgőt! – kurjantom a szolgának. – Hozz hamar egy nagy palack Törley! Négy poharat! Lódulj!

Az unalomnak persze egyszerre vége. A pezsgő durran és gyöngyözik.

– Hát éljen ifjabbik Imrefi Dezső, és az idősebbik is. És éljen az asszonyka is, aki ennek az örömnak a világra hozásán leg többet fáradott.

A boldogságom mintha átragadt volna a társaimra is: vidáman beszélgettünk.

Egyszer csak megint csirinkel a telefon:

– Imrefi úr?

– Én vagyok itt.

– Jelentem alássan: a naccságától megint izentek.

– Mit?

– Másik fiú is lett.

Erre már nem ugrottam, inkább elhőköltem.

– Mi az? Mi az? – kérdik a társaim.

– Másik fiam is érkezett.

Nevetnek:

– Még egy pezsgőt kell fizetned!

– Hát... ha Isten is úgy akarja...

És szólok a szolgának:

– Még egy üveg pezsgőt!

A társaim nevetnek, figuráznak:

– Hát a neve? Az most már *legifjabb* Imrefi Dezső lesz!

Velük nevettem. De mégis bizony vakartam a fületem. Az első vendég költségeit csak elrakogattuk szépen előre, de kettőről nem is álmodtunk. Mármost hogyan lesz? Elég lesz-e kettőnek az apró ruha? A bölcső? Duplán kell-e fizetnem a bábát? A keresztelést bizonyosan. És hát talán szoptatós dajkát is kell fogadnom?

Iszogatjuk közben a második üveg pezsgőt is. S egyszer csak megint csirinkel a telefon. Szólt az minden öt percben. De hogy én megszeppenve pillantok oda, a társaim kacagnak:

– Oda ne menj!

És fetrengenek a széken, neveltükben.

– Harmadik Imrefi Dezső! *Legeslegifabb...*

Akkor lép be a kapitányunk. Látja a két pezsgőspalackot, pokoli kacagást. A telefon csirinkel. Látja, hogy senki se lép a telefonhoz, hát ő maga fogja el a telefonszót. Csak azután kérdi:

– Mi történt?

Elmondják nagy nevetve, hogy nem merek a telefonhoz ülni.

A kapitány is mosolyogja:

– No – azt mondja –, hát jöjjön át a szobámba.

Odabent aztán elővett valami három levelet és egy fényképet.

– Hát hogy az ikrek költsége fedezve legyen: ihol ez a fénykép, s ihol a takarékpénztárnak is a jelentése. Ez a fiatalember önnek dolgozott. Negyvenhétezer koronát bízott rá az igazgató, hogy vigye el a pénztárosnak. Ő azonban lépcsőt tévesztett, és nem is talált többé vissza. Huszonkét éves legényke, hát nem is munka az elfogása. Azt is tudjuk már, hogy Fiuméba váltott jegyet. Telegrafáltam, hogy tartóztassák le, de útközben kiszállt valahol. Nem baj: Fiuméba igyekszik,

s ott bizonyosan az amerikai hajóra – a jámbor. Átöltözik, nyiratkozik is majd, a bajuszát megtoldja vagy leberetváltatja stb. Önnek ez éppen kapóra érkezik.

– Köszönöm hálásan.

Megnéztem a fényképet: vézna termetű, keskeny arcú fiatalember. Magas, dupla gallér a nyakán, és kirakati gonddal kötött selyem nyakkendő. A haja oldalt van elválasztva. Kenőcsölt ritka haj. A szeme rajzában semmi különös. Afféle közönséges pomádéifjú, amilyen tucatszámra illatozik minden délben a főváros Andrassy útján.

De nini, van itt egy jegyzet is a fénykép alatt:

Különös ismertetőjele: kis szemölcs a jobb szeme alatt, mint a felülről csorba lencse.

Boldogan száguldottam haza.

A feleségem előmutatta az ikreit. Gyönyörű két gyerek! Azazhát ahogy gyönyörű: vörös, mint a főtt rák mind a kettő. Csak nekünk gyönyörű, nekünk igen gyönyörű.

Én is előmutattam a megbízásomat:

– Pottyanthatsz, lelkem, akár még egy fiút, ha éppen kedved van rá: gondol ránk az Isten. Legalábbis kétezer korona, amit ez a megbízás gyümölcsoz.

Persze alig aludtam valamit. Még a villamosok se indultak, mikor már fölkeltem, s nekifogtam az öltözködésnek. *Felülről csorba lencse.* Divatos utazóruhát vettem magamra, és zsebkendőt, fehérneműt dobtam a táskámba. A szakállamat,

bajuszomat kissé elváltakoztattam, még a jeggyűrűmet is zsebre dugtam. A táskámba betettem egy bokor jó erős kézbilincset is. *Föülről csorba lencse.*

Este 9-kor már Fiumében voltam.

Benéztem a rendőrségre: fogtak-e el valakit tegnap óta?

Nem.

Szólok az utcán egy sihedernek:

– Gyere csak, pajtás: egy fiatal rokonomat keresem. Valamilyik kocsmában vagy kávéházban ül. Mutass meg rendre minden efféle helyet.

Járunk-kelünk. *Föülről csorba lencse.* Közben megtudom, hogy a Frankónia holnap délután indul: nyugodtan vacsorázhatunk.

– No, most már elmehetsz, fiam.

Az Európába ültem be. Ott is a sarokból szemlélődtem, mint a pók a hálója sarkán.

Egy fiatalemberen meg is állt egyszer a szemem.

Nézzük csak a fényképet.

S a zsebembe nyúlok.

Tyhú, kutya teremtette! Hol a tárcám?

Elvesztettem!

Hol? Hogyan? A kocsiban maradt? Vagy az étkezőben? Vagy kiesett valahol? Tán délután, a kupéban? Mert bizony elnyomott az álom valahol Zágráb körül. Kutya teremtette! Még szerencse, hogy a pénzemet nem abba tettem, a szöke-

vénynek a fényképe meg a fejemben van: *Fölülről csorba lencse.*
Csak a névjegyeim...

Tapogatok: egy névjegyem maradt a külső zsebemben.
Elég lesz tán az útra az is.

Fáradt voltam. Nagyot aludtam a Kvarneróban, egy kis
hotelben, a Leone d'oro mellett.

Másnap: csepeg az eső. Fiume tele van esernyővel. Tessék
ilyen időben meglátni a fölülről csorba lencsét.

Először is a postára sietek: telegrafálok más igazolványért.
Haza is firkantok egy sort, mint szoktam: képes kártyán.

A postán sokan tolongnak. Ott is szemlélődök. Szűrősta-
risznyás kivándorlók. Azok is képes kártyákat irkálnak. Fa-
lon, ládán, egymás hátán – az utolsó búcsúszót, haza.

A szemem megakad egy bőrkabátos úrfélén a nép fiai kö-
zött. Katonás nyakú ösztövé ember – jó harmincas. A lábán
szürkészöld kamásli – a nadrágja szövetével egyező. A karján
kampósbot. A fején tűzoktollas vadászkalap.

A rekeszablaktól egy levelezőkártyával fordul el.

Ismerősnek tetszett. Hol láttam én ezt a vasból vert rövid
bajszot? Ezt a falon is átlátó kemény szemet? Álmatlanságtól
zavaros, mégis erős. Hol láttam ezt a levegőn cserzett arcot?
Lehet, hogy utaztam vele. Vagy csak utcán láttam? Ha nem
volna olyan fakó, talán megismerném. De ez a mezei ember
legalábbis két éjjel dorbézolt. Hiába: még ma is ezeké a világ.

Az egyik rekesznél goromba szó hallatszott:

– Nyalja rá maga! Nekem ez nem kötelességem!

A mezei úr körülnézett, mint aki keres valakit. Rám is nézett, de idegenül. Egyszer csak egyenesen hozzám jön.

– Magyar az úr?

– Magyar vagyok.

– Egy kis szívességre kérném: hogy megírna egy sort erre a kártyára. Nekem az ujjam fáj.

Akkor megismertem.

Hát csakugyan nem beszédes ismerősöm. Látásból maradt az eszemben. Márciusban Kolozsvárott töltöttem egy napot. Ott találkoztam vele.

A Nújork Szállóban vacsoráztam, és azért emlékszem rá, mert szembeötlően kedves asszonyka volt vele. Egy patyolat-képzű fehér madár – csinosan, gondosan öltözött finomka teremtés. Nem is asszonynak látszott, hanem inkább leánynak.

Fal mellett ültek a szomszéd asztalnál. Az ember nem nézett senkire. Az asszony azonban szemérmes érdeklődéssel szemlélődött körül. Ételt az ember választott, az asszonyt csak éppen megkérdezte:

– Angol ürücomb jó lesz?

– Amint akard – felelte halk alázatosan az asszony.

– Vagy kappant eszel inkább? Kappant otthon is ehetünk. Tehát angol ürü.

– De csak egyet – mondta az asszony –, nekem elég egy szeletke.